

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PRIN PROGRAMUL DE PEDAGOGIE MUZEALĂ

Emanuela CÎMPEAN

Creativitatea este combinarea cunoștințelor, în diferite situații, pentru a obține ceva nou, original, flexibil și fluid, schimbător. *H. C. Lehman, A. F. Osborn* și alții au studiat în mod special această potențialitate a personalității și au descoperit că se poate manifesta creativitate în toate etapele de vârstă, pe tot parcursul vieții, însă vârsta cea mai productivă în creativitate este între 25-40 ani. Omul nu are capacitatea înăscută de a crea, dar aceasta poate fi formată. Se bazează pe unele premize: poate fi dezvoltată prin muncă, străduință, efort. Copilul poate fi motivat extrinsec, prin încurajare și susținere, să creeze obiecte sau lucruri la care nu s-ar fi gândit niciodată că este în stare. Edison spunea că în creație este nevoie de 99% transpirație și 1% inspirație.

Până în anii 1980 cercetarea asupra creativității a pus foarte mult accentul pe identificarea tipurilor de personalități creatoare și pe organizarea de cursuri care să predea tehnici de gândire creatoare. Unii autori, care fac știință la nivel de popularizare, sugerează faptul că-ți poți aranja întreaga viață astfel încât ea să fie o „colecție” de creații alimentate de pasiune și conduse de viziune (Fritz, 1989).

În 1989, Teresa Amabile a publicat cartea „Creativitatea ca mod de viață” în care a propus mai multe metode ce au pus accentul pe complexitatea modului în care unii factori de personalitate, de mediu etc. se pot combina pentru a determina o persoană să îndeplinească o sarcină într-un mod mai mult sau mai puțin creativ. În activitatea de pedagogie muzeală se îmbină talentul cu practica, astfel încât să includă atât copiii cu abilități pentru desen și lucru manual evidente, cât și copiii dornici să deprindă aceste abilități.

Creativitatea ca rezultat al stimulării și activității înseamnă acumulări de capacități, abilități și posibilități de realizare a ceva nou, original, în plan ideal - abstract ca și, după caz, în plan practic, deci inventivitatea ideatică și practică. Autorii Bonțăș, Piajet, Nicola, Comarova afirmă că, la naștere, copilul posedă doar o anumită potențialitate creativă, evidențiată de o anumită flexibilitate, fluentă și senzitivitate (sensibilitate) a scoarței cerebrale (și a sistemului nervos în general).

Ulterior, în procesul educației și activității, al rezolvării unor probleme ridicate de viață, sporește potențialitatea menționată (flexibilitatea, fluenta, expresivitatea, senzitivitatea) desigur, în funcție de dezvoltarea și manifestarea factorilor intelectuali, aptitudinali, caracteriali și de mediu, dezvoltându-se alte niveluri ale creativității – cum sunt originalitatea și inventivitatea.

La construirea potențialului creator contribuie numeroși factori:

- a) psihologici (subiectivi),
- b) sociali (obiectivi) sau ereditari
- c) naturali (G. W. Allport; Coh C., Bruner F., Vîgotskii L. S., Mirescu M., Bonțăș I., Cosmovici A. etc.).

Astfel, în activitatea pedagogică din cadrul muzeului, vom ține cont de acești factori, în cadrul orelor practice de desen, de pictat, de sculptat etc. pentru a optimiza dezvoltarea capacităților creative ale fiecărui copil.

Psiho-pedagogia contemporană evidențiază câteva etape ale procesului de creație :

1. *Etapa de preparare* – atunci când se adună informațiile.
2. *Etapa de incubare* – internă, duce ideea în sine și vrea să o realizeze.
3. *Etapa de iluminare* – este acel moment fericit când omul găsește soluția.
Poate să vadă opera în vis, poate să vadă produsul realizându-se.
Ceea ce a visat a realizat.

4. *Etapa de verificare* – dacă a fost corectă ideea care a apărut și a fost realizată.

În dezvoltarea capacităților creative la copii, un rol important îl are arta plastică. Puține sunt instituțiile școlare care țin cont de această conexiune dintre arta plastică și dezvoltarea capacităților creative. De aceea programul de pedagogie muzeală vine în sprijinul instituțiilor de învățământ și al copiilor, cu dorința de a-i sprijini în activitatea de învățare, cu precădere o activitate de învățare prin participare, în care copiii sunt implicați în mod activ.

Rolul artei plastice în dezvoltarea personalității dezvoltă perceperea eu-lui, auzului, văzului, gustului estetic. Formăm un volum de cunoștințe și-i învățăm pe copii cum să le aplice în practică, în creația personală. Muhina – a studiat dezvoltarea psihică a copilului prin desen – artă. El spunea că la baza fanteziei stă imaginația.

Un alt mod de a dezvolta creativitatea la copii, prin programul de Pedagogie Muzeală, este *Jocul*. Acesta le oferă copiilor o sumă de impresii care contribuie la îmbogățirea cunoștințelor despre lume și viață, totodată mărește capacitatea de înțelegere a unor situații complexe, creează capacități de reținere stimulând memoria, capacități de concentrare, de supunere la anumite reguli, capacități de a lua decizii rapide, de a rezolva situații-problemă, într-un cuvânt, dezvoltă creativitatea. De asemenea, jocul are și rolul de a crea deprinderi pentru lucrul în echipă, pentru sincronizarea acțiunilor proprii cu ale altora, în vederea atingerii unui scop comun.

THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY WITH THE HELP OF MUSEUM PEDAGOGICAL PROGRAM

The creativity is an ability that is gained in time through: the cognitive stimulation, the process of learning, the solving of problems, etc. In the case of pupils and students the educative process has an important role in the development of creativity. That is why in the context of museum pedagogical classes we must have in mind psychological, social and natural factors, which can interfere into the process of learning and can stop or optimize the development of creative skills at each children.

A concrete way through which the museum pedagogy stimulates the creative thinking of pupils is: the plastic arts and the game. These suppose an activity of active learning in which all the children have to be involved.